

باسمه تعالی
طرح قانونی

طرح ساماندهی اتباع خارجی غیرمجاز

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

احتراماً طرح ذیل که به امضای ۴۶ نفر از نمایندگان رسیده است، جهت طی مراحل قانونی تقدیم می شود.

مقدمه (دلایل توجیهی):

ورود و اقامت اتباع بیگانه در هر کشور به ویژه به شکل غیرقانونی، آثار و تبعات گوناگونی در پی دارد. در ایران، سالانه تعداد قابل توجهی از اتباع بیگانه به صورت قانونی و غیرقانونی وارد کشور می شوند و به یکی از چالش های اصلی کشور تبدیل شده است و آثار و پدیده های مختلف اقتصادی، سیاسی و امنیتی را به دنبال دارد لذا با توجه به اهمیت و ضرورت بهبود وضعیت موجود طرح ذیل با عنوان طرح ساماندهی اتباع خارجی غیرمجاز خدمتتان ارائه میگردد

محمدرضا صباغیان بافقی - محمدرسول شیخی زاده - زهرا خدادادی - جعفر پورکبگانی - صدیف بدری - محمد امیر - علی احمدی - بابک رضازاده - سیدجواد حسینی کیا - محمدرضا احمدی سنگر - احمد انارکی محمدی - سیدمحمد سادات ابراهیمی - مهرداد گودرزوندچگینی - فرامرز شاهسواری - هادی قوامی - محمد نصیری - مصطفی پوردهقان اردکان - حمیدرضا حاجی بابائی - امید نصیبی - سیدعلی یزدی خواه - محمد رستمی - محسن بیگلری - عباس پاپی زاده بالنگان - احسان عظیمی راد - مهدی طغیانی - حسین حق وردی - رحمت اله نوروزی - سیدمسعود خاتمی - عباس بیگدلی - کمال حسین پور - حسینعلی حاجی دلیگانی - علی حدادی - نصراله پژمان فر - هوشنگ هادیان پور - سالار ولایت مدار - سیدموسی موسوی - غلامرضا نویدی - عبدالجلال ایری - یاسر عربی - امیرحسین بانکی پورفرد - محسن زنگنه - عبدالحکیم آق ارکاکلی - سیدمحمد پاک مهر - موسی احمدی - شهین جهانگیری - سالار مرادی

عنوان طرح: طرح ساماندهی اتباع خارجی غیرمجاز

ماده واحده

۱- هر تبعه خارجی که بدون مجوز وارد ایران شده یا در ایران اقامت یا تردد داشته باشد علاوه بر طرد از کشور به مجازات درجه ۶ محکوم می شود. دادگاه در صورتی که اعمال مجازات را به مصلحت نبیند صرفاً به طرد از کشور حکم خواهد داد.

۲- رسیدگی به کلیه جرایم موضوع این قانون در صلاحیت دادگاههای انقلاب است.

۳- دادستانها می توانند در صورتی که تشکیل پرونده کیفری را ضروری ندانند راساً دستور طرد اتباع غیرمجاز را به ضابطین و ادارات امور اتباع صادر نمایند.

۴- هر کس با انجام اقداماتی از قبیل تامین محل سکونت یا جابجایی اتباع غیرمجاز، اقامت یا تردد اتباع را تسهیل کند به مجازات درجه ۵ و ضبط اموال و درآمدهای ناشی از جرم محکوم می شود.

تبصره: وسایط نقلیه مورد استفاده مستقیم یا غیر مستقیم در جابجایی اتباع بنا به تشخیص کمیسیون امور اتباع استانداری ها که با حضور قاضی تشکیل می شود از یک ماه تا یک سال بنا به وضعیت ارتکاب و تعداد اتباع و نوع وسیله توقیف می شود. چنانچه نحوه و دفعات ارتکاب و تغییر در وسیله نقلیه و تبعات جرم به نحوی باشد که کمیسیون مذکور ضبط خودرو را ضروری تشخیص دهد پیشنهاد خود را به دادستان ارائه و با دستور دادستان خودرو ضبط می شود. این دستور قابل اعتراض در دادگاه انقلاب است و تصمیم دادگاه در این خصوص قطعی است. کمیسیون می تواند در خصوص پلمپ محل های اسکان اتباع نیز به مدت مذکور تصمیم گیری نماید. آیین نامه نحوه اجرای این تبصره با پیشنهاد وزارت کشور و دادستانی کل کشور توسط رییس قوه قضاییه تدوین و ابلاغ می شود.

۵- اتباع مجازی که مرتکب جرایم عمدی درجه ۶ به بالا شوند در صورت تشخیص کمیسیون فوق از کشور اخراج می شوند. کمیسیون می تواند همسر و فرزندان تبعه اخراجی را نیز از کشور اخراج کند. تصمیمات کمیسیون استانی مبنی بر اخراج همسر و فرزندان، یک مرحله قابل اعتراض در دادگاه انقلاب است.

۶- واحد های کسب و تولید و اشتغال و اصنافی که اتباع غیرمجاز یا اتباع مجاز را در غیر حرفه های مجاز از طرف دولت به کارگیری نمایند با تصمیم کمیسیون و بدون نیاز به طرح پرونده در مرجع قضایی به جزای

نقدی تا یکصد میلیون ریال و پلمپ محکوم می شوند. تصمیم کمیسیون قابل اعتراض در دادگاه انقلاب است.

۷- دادستانها مکلفند مجوز بازرسی از محل های مشکوک تردد و اقامت اتباع و مجوز توقیف و بازرسی خودروهای عبوری مشکوک به حمل اتباع را صادر نمایند. تیراندازی به سمت خودروی حامل اتباع غیرمجاز چنانچه خودرو از ایست و بازرسی پلیس فرار کند و ظن قوی به حمل اتباع باشد با رعایت سایر ضوابط قانون به کارگیری سلاح مجاز است. چنانچه اتباع غیرمجاز وارد ایران شده باشند و پلیس نیز ضوابط را رعایت کرده باشد دیه ای پرداخت نخواهد شد.

۸- در پرونده های مهم و کلان قاچاق اتباع و پولشویی ناشی از آن وزارت اطلاعات نیز ضابط می باشد و مکلف به اقدام مقابله ای است.

۹- در حوادث منتهی به فوت اتباع غیرمجازی که بر اثر واژگونی یا تصادف خودروهای مشمول ماده ۳ رخ می دهد راننده حامل اتباع و سایر ایادی موثر در قاچاق مسئول است و در هر صورت بیمه ها و بیت المال مسئولیتی نخواهند داشت.

۱۰- سرباندها و ایادی اصلی که با برنامه ریزی و هدایت جهت تردد و اقامت اتباع فعالیت می کنند به مجازات درجه ۴ و ضبط اموال ناشی از جرم محکوم خواهند شد.

۱۱- هر گونه تحصیل دارایی و تملک اموال منقول و غیر منقول توسط اتباع غیرمجاز باطل و بی اعتبار است مگر اموال شخصی که تبعه هنگام ورود به کشور همراه خود داشته که هنگام طرد به وی مسترد می شود. سایر اموال، چه به نام وی باشد چه دیگری به پیشنهاد کمیسیون و دستور دادستان ضبط می شود. اعتراض نسبت به این دستور چه از سوی تبعه چه اشخاص ثالث یک بار در دادگاه انقلاب رسیدگی و قطعی خواهد شد. هر ایرانی که در مخفی کردن اموال و دارایی های اتباع خارجی غیرمجاز به هر نحو مساعدت کند به مجازات درجه ۵ و ضبط اموال تحصیل شده محکوم خواهد شد.

تبصره: کلیه اتباع خارجی مجاز که مجوز اقامت می گیرند (به غیر از اتباعی که با ویزا وارد کشور می شوند) نیز مکلفند به صورت سالانه صورت اموال و دارایی های تحصیل شده در ایران را به امور اتباع استانداری ها اعلام کنند. تخلف از این تکلیف یا کتمان اموال مستوجب مجازات فوق الذکر است. آیین نامه این ماده با پیشنهاد وزارت کشور و دادستانی کل کشور و توسط رییس قوه قضاییه تدوین خواهد شد.

۱۲- کمیسیون اتباع استانداری متشکل از مدیرکل امور اتباع و فرمانده انتظامی استان و یک نفر قاضی تشکیل و کلیه تصمیمات کمیسیون اتباع استانداری ها با تایید قاضی عضو کمیسیون لازم الاجراست.

هیأت رئیسه محترم مجلس شورای اسلامی

احتراماً، در اجرای قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی و ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر معاونت قوانین در مورد طرح ساماندهی اتباع خارجی غیرمجاز تقدیم می‌شود.

معاون قوانین

نظر اداره کل تدوین قوانین

معاون محترم قوانین

احتراماً در اجرای بندهای (۲) و (۴) ماده (۴) تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر این اداره کل به شرح زیر تقدیم می شود:

۱- سابقه تقدیم

بر اساس ماده ۱۳۰ آئین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی		
طرح/لایحه جاری قبلاً تقدیم	☒ نگریده است	☐ گردیده است

۲- در اجرای بند (۲) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور:

طرح/لایحه تقدیمی، از حیث ضوابط تدوین ایراد اساسی ندارد		
۱ دارای موضوع و عنوان مشخص:	☒ است	☐ نیست
۲ عنوان با مفاد طرح/لایحه، منطبق:	☒ است	☐ نیست
۳ دلایل مندرج در مقدمه توجیهی کافی و به دور از اجمال:	☐ است	☒ نیست
۴ توضیحات راجع به ضرورت رسیدگی به قید فوریت در مقدمه ارائه:	☐ شده است	☒ نشده است
۵ طرح دارای موضوع واحد:	☐ است	☒ نیست
• و ارائه آن در قالب:	☒ ماده واحده	☐ مواد متعدد
• با ایراد مواجه:	☐ نیست	☒ است
۶ بند ۹ سیاست های کلی نظام قانونگذاری مبنی بر رعایت اصول قانون نویسی و قانونگذاری، لحاظ:	☐ شده است	☒ نشده است

شرح نظر کارشناسی اداره کل تدوین قوانین در خصوص ضوابط تدوین

۱- مقدمه توجیهی فاقد ادله کافی برای ارائه طرح می باشد و تناسبی با حجم گسترده مواد آن ندارد بنابراین لازم بود به طور کامل به ضرورت قانونگذاری، فلسفه و هدف آن پرداخته می شد. همچنین در مقدمه طرح مذکور به دوفوریت آن اشاره ای نشده است. ۲- در متن طرح تقدیمی «اصول نگارش متون قانونی» رعایت نشده است و لازم است به دلیل اینکه طرح پیشنهادی در قال موضوعات متعدد می باشد به صورت مواد متعدد ذکر شود. ۳- درباره موضوع این طرح قانون معتبر وجود دارد که با عنایت به سیاست های تنقیحی مجلس شورای اسلامی مقرر در قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۲۵/۳/۱۳۸۹ مبنی بر جلوگیری از تورم قوانین، این طرح باید در قالب الحاق موادی به «قانون راجع به ورود اقامت اتباع خارج در ایران مصوب ۱۹/۲/۱۳۱۰» که دارای ارتباط موضوعی با آن است، تنظیم شود. ۴- در بند (۳) و (۱۰) طرح پیشنهادی عبارت «ادارات امور اتباع» و «سایر ضوابط قانونی» دارای ابهام می باشد. ۵- استفاده از لغت بیگانه «پلمب» در بندهای (۴) و (۶) مغایر اصل (۱۵) قانون اساسی است. پیشنهاد می شود کلمه «مهر و موم» به عنوان معادل

فارسی جایگزین آن شود و لغت مزبور در کمانک (پرائتز) درج گردد و همچنین کلمات «سرباند» و «ویزا» یک لغت بیگانه است و لازم است معادل فارسی آن درج شود. ۶- در بند (۹) اشاره به ماده (۳) شده که مبهم می باشد و لازم است قانون مورد استناد درج شود. ۷- با توجه به استفاده از اصطلاحات «کمپسیون اتباع استانداری، اتباع غیرمجاز...» در سوابق تقنینی و بمنظور رفع هرگونه ابهام، لازم است اصطلاح مزبور در (مواد ابتدائی) طرح تعریف شود. ۸- در بنده لازم است بعد از عبارت «درجه ۶» عبارت «موضوع ماده ۱۹ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲/۲/۱» اضافه گردد. ۹- حکم به تنظیم آیین نامه اجرائی در تبصره بند (۴) و (۱۱) بدون تعیین مهلت زمانی پیش بینی شده است و این امر، اجرای قانون را در وضعیت مبهم قرار می دهد. ۱۰- همین طرح با همین موضوع و محتوا به شماره ثبت ۲۲۴ در دوره یازدهم اعلام وصول گردیده است.

۳- در اجرای بند (۴) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵:

طرح/لایحه تقدیمی، از حیث ضوابط ماهوی ایراد اساسی ندارد		
۱ طرح/لایحه با سند چشم انداز و سیاست های کلی نظام:	☐ مطابقت دارد	☒ تعارض ندارد
۲ طرح/لایحه با اصل ۳ قانون اساسی مغایرت:	☒ ندارد	☐ دارد
۳ طرح/لایحه با اصل ۱۵ قانون اساسی مغایرت:	☒ ندارد	☐ دارد
۴ طرح/لایحه با اصل ۵۲ قانون اساسی مغایرت:	☒ ندارد	☐ دارد
۵ طرح/لایحه با اصل ۵۳ قانون اساسی مغایرت:	☒ ندارد	☐ دارد
۶ طرح/لایحه با اصل ۶۰ قانون اساسی مغایرت:	☒ ندارد	☐ دارد
۷ طرح/لایحه با اصل ۷۳ قانون اساسی مغایرت:	☒ ندارد	☐ دارد
۸ طرح/لایحه با اصل ۱۳۸ قانون اساسی مغایرت:	☒ ندارد	☐ دارد
۹ طرح/لایحه با اصل ۱۱۲ قانون اساسی مغایرت:	☒ ندارد	☐ دارد
۱۰ طرح/لایحه با اصل ۱۵۸ قانون اساسی مغایرت:	☒ ندارد	☐ دارد
۱۱ طرح/لایحه با سایر اصول قانون اساسی مغایرت:	☒ ندارد	☐ دارد

شرح نظر کارشناسی اداره کل تدوین قوانین در خصوص ضوابط ماهوی

در خصوص سند چشم انداز و سیاست های کلی نظام

با توجه به ابتدای تام مقررات و موازین ملی در نظم قانونی جمهوری اسلامی ایران بر یافته های دینی، رعایت حیثیت، شرافت و کرامت انسانی اشخاص در وضع قوانین ضروری است که بنظر می رسد نحوه نگارش کلی این طرح از این حیث، مغایر بند (۱) سیاست های کلی نظام قانونگذاری است. همچنین از این حیث که این قانون می تواند در قالب اصلاح و الحاق به مواد سایر قوانین راجع به این موضوع از جمله «قانون راجع به ورود اقامت اتباع خارج در ایران مصوب ۱۳۹۰/۲/۱۹» قرار گیرد مغایر بند (۹) سیاست های کلی نظام

در خصوص مغایرت با اصول قانون اساسی

۱- در خصوص بند (۱)، فردی که ورود غیر قانونی به هر کشوری داشته باشد، مجرم شناخته می شود و طرد، کمترین مجازات و کیفری است که در قانون کشورها برای مهاجران غیرقانونی در نظر گرفته شده است. ۲- در خصوص بند (۲)، با توجه به اینکه دادگاه انقلاب یکی از دادگاههای استثنایی و به اصطلاح حقوقی، دادگاه اختصاصی است و از ملزومات دادرسی عادلانه این است که عنوان جرم با ذات دادگاه رسیدگی کننده قابلیت جمع و انطباق داشته باشد، ارائه تفسیری مضیق از صلاحیت دادگاه انقلاب سبب سازگاری بیشتر و انطباق بیشتر این دادگاه با اصل عام بودن محاکم عمومی است و با توجه به کثرت پرونده ها در زمینه رسیدگی به وضعیت اتباع غیرمجاز، موجبات جلوگیری از اطاله دادرسی را فراهم خواهد آورد. ۳- در خصوص بند (۳)، با توجه به اینکه دادستان بعنوان نماینده جامعه و نظم عمومی و بطرفیت از جامعه در فرایند عدالت کیفری سهیم است، بند موردنظر صحیح بنظر می رسد. ۴- در خصوص بند (۴)، این بند می تواند در قالب اصلاح ماده (۱۵) قانون راجع به ورود و اقامت اتباع خارجه در ایران مصوب اردیبهشت ۱۳۱۰ و اصلاحات بعدی آورده شود. ۵- در خصوص بند (۵)، این بند می تواند در قالب اصلاح ماده (۱۱) قانون راجع به ورود و اقامت اتباع خارجه در ایران مصوب اردیبهشت ۱۳۱۰ و اصلاحات بعدی آورده شود. ۶- در خصوص بند (۶)، این بند می تواند در قالب اصلاح مواد (۱۸۲)، (۱۲۰) و (۱۲۸) قانون کار آورده شود. ۷- در خصوص بند (۷)، رعایت قانون بکارگیری سلاح توسط مامورین نیروهای مسلح در موارد ضروری مصوب سال ۱۳۷۳ در این زمینه ضروری است. همچنین این بند می تواند در قالب اصلاح ماده (۳) قانون مذکور آورده شود. نکته مهم اینکه رعایت احکام این بند در مبادی و مرزها توجه بیشتری داشته و با اصول حقوقی سازگارتر است. ۸- در خصوص بند (۸)، بنظر می رسد منظور این بند خودروهای « مشمول ماده (۴) » باشد. ۹- در خصوص بند (۹)، رعایت مواد مربوط به قانون بیمه اجباری خسارات وارد شده به شخص ثالث در اثر حوادث ناشی از وسایل نقلیه مصوب ۱۳۹۵، ۰۲، ۲۰ با اصلاحات و الحاقات بعدی مطلوب است. درباره ساماندهی اتباع غیرمجاز و جرم انگاری در این خصوص باید توجه داشت که این موارد با اصول حقوق عمومی و سایر اصول حقوقی از جمله تناسب جرم و مجازات سازگاری داشته باشند که بنظر می رسد این اصول در برخی از بندهای این طرح از جمله بند (۷) طرح مذکور رعایت نشده است. هرچند در زمینه ساماندهی اتباع غیر مجاز نیازمند تغییر سیاستی قاطع در سطح کلان هستیم و حضور این اتباع مشکلات عدیده ای را در کشور ما ایجاد کرده است اما در عین حال نباید از نظر دور داشت که تا قبل از این و بیش از نیم قرن، نگاه جمهوری اسلامی ایران به اتباع نگاه مثبت و همدلانه بوده است. با وضع قوانین متناسب، کارآمد و برنامه ریزی ها و سیاست گذاری های دقیق در راستای خروج اتباع از کشور و بویژه جلوگیری از ورود مجدد آنان بجای وضع قوانین شدید می توان از این مشکلات گذر کرد. در کل این طرح می تواند در قالب الحاق به سایر قوانین پیرامون این موضوع و یا نهایتاً در قالب ماده

واحدہ با اختصار بیشتر، حذف مواد غیر ضرور و نظم دقیق تری ارائه گردد.

تعداد برگ اظہار نظر بہ ضمیمہ تقدیم می شود.

مدیر کل تدوین قوانین

نظر اداره کل اسناد و تنقیح قوانین

معاون محترم قوانین

احتراماً در اجرای بندهای (۱) و (۳) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر این اداره کل به شرح زیر تقدیم می شود:

در اجرای بند (۱)		
۱	در خصوص طرح تقدیمی قوانین مرتبط	☐ وجود ندارد ☒ وجود دارد که به ضمیمه تقدیم می شود.
۲	در خصوص طرح تقدیمی قوانین متعارض	☒ وجود ندارد ☐ وجود دارد که به ضمیمه تقدیم می شود.

در اجرای بند (۳) :

نظر اداره کل مربوطه در خصوص لزوم قانونگذاری بر اساس طرح/لایحه جاری به ثبت نرسیده است.

تعداد برگ سوابق قانونی و نظر اداره کل به ضمیمه تقدیم می شود.

مدیر کل اسناد و تنقیح قوانین

ضمیمه نظر اداره کل اسناد و تنقیح قوانین

نظر اداره کل به انضمام سوابق قانونی

الف- نظر اداره کل

--

ب- سوابق قانونی

قوانین مرتبط به شرح زیر تقدیم می گردد :

عنوان قانون: قانون بکارگیری سلاح توسط مأمورین نیروهای مسلح در موارد ضروری مصوب:
۱۳۷۳/۱۰/۱۸

بخش های قانون: تمام متن

عنوان قانون: لایحه قانونی تشدید مجازات بزه عبور از مرز مصوب ۱۳۳۱/۰۸/۲۸ -- منقح
۱۳۹۷/۲/۲۳ مصوب: ۱۳۳۱/۰۸/۲۸

بخش های قانون: تمام متن